

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura, I. stupeň

1/ Charakteristika vyučovacího předmětu

a) obsahové vymezení předmětu

Předmět Český jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura.

Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vést žáka k získání dobré úrovně jazykové kultury a mateřského jazyka, které patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání, a vybavit žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznání. Dále vytvořit předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří specifických složek: komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých specifických složek vzájemně prolíná.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

b) časové vymezení předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk se vyučuje v 1. až 5. ročníku s minimální časovou dotací 35 hodin. Aby byly zohledněny specifické vzdělávací potřeby žáků, tak v 1., 2., a 5. ročníku byla tato dotace posílena o 3 disponibilní hodiny (po jedné hodině v každém ročníku), v 3. a 4. ročníku byla tato dotace posílena po 2 disponibilních hodinách.

c) organizační vymezení předmětu

Výuka je organizována zpravidla v budově školy v kmenové třídě, popřípadě v počítačové a interaktivní učebně. Filmová, divadelní představení, besedy, apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací.

2/ Mezipředmětové vztahy:

Předmět Český jazyk a literatura svým obsahem navazuje na obsah některých dalších vyučovacích předmětů. Tyto vzájemné mezipředmětové vztahy lze využívat ve vyučování k prohloubení znalostí a vytvoření komplexnějšího pohledu na danou problematiku u žáka. Mezipředmětové vztahy jsou uvedeny v osnovách u konkrétního učiva předmětu Český jazyk a literatura.

3/ Integrace průřezových témat

Tematické okruhy průřezových témat jsou zařazovány průběžně ve všech ročnících během celého školního roku. Konkretizované a **zvýrazněné** (tučným písmem a podtrženě) jsou uvedeny tematické okruhy průřezových témat, které jsou završením celé problematiky.

I. Osobnostní a sociální výchova

- seberegulace a sebeorganizace, kreativita, kooperace a kompetice

Rozvoj schopností poznávání

Námět: cvičení smyslového vnímání; pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování

Forma: integrace do předmětu - „*Jsem malý, ale šikovný*“

Ped. přínos: Porozumění sobě samému a druhým, formování studijních dovedností

Komunikace

Námět: komunikace v různých situacích (odmítání, omluva, prosba, řešení konfliktů, vysvětlování)

Forma: integrace do předmětu „*Vím kdo jsem*“

Ped. přínos: Rozvoj základní dovednosti dobré komunikace, uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- hodnoty, postoje, praktická etika

IV. Multikulturní výchova

- Lidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity

VI. Mediální výchova

- práce v realizačním týmu

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Námět: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě

Forma: integrace do předmětu

Ped. přínos: Využití potenciálu médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času

4/ Výchové a vzdělávací strategie

1. Kompetence k učení

- klademe důraz na čtení s porozuměním, naslouchání, mluvený i písemný projev a práci s textem přiměřeného rozsahu a náročnosti
- píšeme správné tvary písmen a číslic, správně spojujeme do slov a vět.
- procvičujeme zvukovou stránku jazyka - intonaci, přízvuk, tempo při čtení a komunikaci
- učíme žáky stavbu slova, tvarosloví, slovní druhy, skladbu vět a pravopis
- rozšiřujeme slovní zásobu
- učíme žáky vyjadřovat své dojmy, pocity, recitovat

2. Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k samostatnosti při práci (řešení a obhajoba problémů).
- vedeme žáky k vyhledávání informací z možných zdrojů a filtrování informací (internet, encyklopedie, apod.).
- učíme žáky reprodukovat obsah sdělení a zapamatovat si podstatná fakta

3. Kompetence komunikativní

- klademe důraz na úroveň správné komunikace.
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- volíme vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči, základní komunikační pravidla

4. Kompetence sociální a personální

- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- učíme žáky hodnotit práci týmu, svoji práci i ostatních členů týmu.
- vedeme je k vzájemné pomoci a spolupráci
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.

5. Kompetence občanské

- na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
- vedeme žáky k pochopení základních principů, jeho práv a povinností
- snažíme se je zapojovat do kulturního dění
- vedeme žáky k získání pozitivního postoje k literatuře.

6. Kompetence pracovní

- rozvíjíme týmovou spolupráci žáků
- učíme žáky využívat praktické dovednosti z jiných předmětů a aplikovat je konkrétních úkolech
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- učíme je rozvíjet osobní zájmy a jejich talent

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura, I. stupeň

Ročník: 1. – 3.

Výstup	Učivo je cyklické a v každém ročníku rozšiřující	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>1.ročník: psaní malých a velkých psacích písmen(ne q,x), jednoduchých slov. Čtení slabik a jednotlivých slov</p> <p>2. ročník: psaní všech psacích a tiskacích (velkých) písmen, kratších vět. Čtení slov a jednoduchých vět.</p> <p>Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</p> <p>Porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</p> <p>Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</p> <p>Pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</p> <p>V krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</p> <p>Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</p> <p>Na základě vlastních prožitků tvoří krátký mluvený projev</p> <p>Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</p> <p>Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</p> <p>Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</p>	<p>Čtení :</p> <p>Rozvoj fonetického sluchu, sluchová syntéza, analýzy</p> <p>Písmena malá, velká, tiskací, psací</p> <p>Slabiky otevřené, zavřené, trojpísmenné</p> <p>Slova – čtení otevřených slabik ve slovech, čtení zavřených slabik na konci slov, slova se skupinou dvou souhlásek, čtení slov se slabikotvornými souhláskami, slova s písmenem ě, se skupinami di, ti, ni a se shluky souhlásek</p> <p>Hlasité čtení jednoduchých vět se správnou intonací</p> <p>Uspořádání slov ve větě</p> <p>Interpunkční znaménka</p> <p>Délka samohlásek</p> <p>Porozumění přečteným větám</p> <p>Nadpis, článek, řádek, odstavec</p> <p>Poslech, vyprávění, dramatizace</p> <p>Recitace</p> <p>Prosba, poděkování, omluva, blahopřání, pozdrav, oslovení</p> <p>Psaní:</p> <p>Základní hygienické návyky – správné sezení, držení psacího náčiní</p> <p>Technika psaní – úhledný, čitelný a přehledný písemný projev</p>	<p>PRV – základní vztahy mezi lidmi, pravidla pro soužití ve škole mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci</p> <p>– základní rozdíly mezi jednotlivci, obhajoba vlastních názorů, společný postup a řešení</p> <p>– zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a způsobu života</p> <p>– práce s časovými údaji a využití zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a jevy</p> <p>MA – řešení a tvorba úloh</p> <p>2.ročník – OSV – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>PRV – knihovny, sbírky muzeí, galerií jako informační zdroje pro pochopení minulosti</p>	<p>Možnost návštěvy divadelního představení</p> <p>Možnost návštěvy filmového představení</p> <p>Možnost návštěvy muzea, knihovny</p>

<p>Rozlišuje písmo psací a tiskací</p> <p>Píše správné tvary písmen a číslic, spojuje písmena a slabiky, píše interpunkční znaménka</p> <p>Kontroluje vlastní písemný projev</p> <p>Dodržuje správné pořadí písmen, píše podle diktátu slova a jednoduché věty</p> <p>Rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova</p> <p>Člení slova na hlásky</p> <p>Odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</p> <p>Porovnává významy slov, vyhledá v textu slova příbuzná</p> <p>Rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</p> <p>Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</p> <p>Spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojky a jinými spojovacími výrazy</p> <p>Odůvodňuje a správně píše: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách</p> <p>Aplikuje v praxi výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě</p> <p>Vyjmenuje vyjmenovaná slova, používá jejich znalost v praktických cvičeních</p> <p>Rozlišuje obecná a vlastní jména, dodržuje pravidla psaní vlastních jmen osob a zvířat a místních pojmenování, Píše velká písmena na počátku věty</p> <p>Čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</p> <p>Vyjadřuje své pocity z předčteného textu</p> <p>Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</p> <p>Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</p>	<p>Jazyková výchova:</p> <p>Sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin</p> <p>Slova a pojmy, význam slov, antonyma, synonyma</p> <p>Stavba slova (kořen, část předponová a příponová)</p> <p>Slovní druhy (podstatná jména, přídavná jména, slovesa)</p> <p>Věta jednoduchá a souvětí</p> <p>Literární výchova :</p> <p>Poslech literárních textů, zážitkové čtení a naslouchání</p> <p>Přednes vhodných literárních textů, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod</p> <p>Literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka; spisovatel, básník, kniha, čtenář;</p>		<p>Možnost vycházek do okolí obce, poznávání kulturních a přírodních památek</p>
--	---	--	--

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>ČJ/I/JV 1, 4 Porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary</p> <p>Seznamuje se se slovními druhy plnovýznamových slov</p> <p>Rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku</p> <p>ČJ/I/ JV 8 Uvědoměle používá i/y po obojetných souhláskách uvnitř slov u vyjmenovaných a příbuzných slov</p> <p>Seznamuje se se slovesnými kategoriemi</p> <p>Rozpoznává základy pravopisu – vzory podstatných jmen</p> <p>ČJ/I/JV 6 Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</p> <p>ČJ/I/KSV 5 Předvede telefonování v různých modelových situacích, zanechá vzkaz na záznamníku</p> <p>Vede dialog</p> <p>Vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích a slovnících, využívá poznatků z četby v další školní činnosti</p> <p>Čte potichu delší texty, reprodukuje obsah těchto textů</p>	<p>Jazyková výchova: Věta, druhy vět Význam slov, slova jednoznačná, mnohoznačná, slova spisovná a nespisovná, slova citově zabarvená Slovní druhy Nauka o slově, hlásková podoba slova, význam slova Abeceda Stavba slova – kořen, předpona a přípona Předpony, předložky</p> <p>Vyjmenovaná slova po b, f, l, m, p, s, v, z</p> <p>Slovní druhy – slovesa, infinitiv sloves, určité slovesné tvary, slovesné způsoby Skloňování podstatných jmen rodu středního, ženského a mužského</p> <p>Stavba věty Podmět a přísudek, shoda podmětu s přísudkem Souvětí</p> <p>Komunikační a slohová výchova: Stylizace a kompozice Osnova, nadpis, členění projevu Vypravování Popis rostlin, zvířat a věcí Formy společenského styku</p>	<p>PŘV – účelné druhy chování v situacích ohrožujících zdraví –jednoduché způsoby odmítání návykových látek – jednoduchý pokus, postup a výsledky pokusu VV – nalézá a do komunikace zapojuje obsah vyjádření, která samostatně vytvořil či vybral PČ – práce podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu</p>	<p>Možnost návštěvy divadelního představení</p> <p>Možnost návštěvy filmového představení</p> <p>Možnost návštěvy muzea, knihovny</p> <p>Možnost vycházek do okolí obce, poznávání kulturních a přírodních památek</p>

<p>Dramatizuje, k dramatizaci využívá loutky, maňásky, domýšlí literární příběhy</p> <p>Vyjadřuje své pocity z četby</p> <p>Využívá školní knihovnu, vede čtenářský deník</p> <p>Navštěvuje divadelní a filmová představení, beseduje o nich</p> <p>Objasní zadané literární pojmy</p>	<p>Čtení a literární výchova:</p> <p>Čte správně, uvědoměle, plynule a dostatečně rychle</p> <p>Čtení textů uměleckých a populárně naučných</p> <p>Tiché čtení s porozuměním</p> <p>Tvořivá práce s literárním textem</p> <p>Práce s dětskou knihou</p> <p>Výběr četby podle osobního zájmu</p> <p>Divadelní a filmová představení</p> <p>Základy literatury</p> <p>Poezie, lyrika, epika, rytmus</p> <p>Próza: pověst, povídka</p> <p>Rozhovory o knihách, besedy o ilustracích</p>		
---	---	--	--

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>Používá český jazyk jako nástroj dorozumívání</p> <p>ČJ/I/2 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</p> <p>ČJ/I/JV 3</p> <p>Určuje slovní druhy plnovýznamových slov</p> <p>Rozezná mluvnické kategorie sloves</p> <p>ČJ/I/JV 5</p> <p>Vyhledává základní skladební dvojici</p> <p>ČJ/I/JV 9</p> <p>Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu</p> <p>Určuje u podstatných jmen pád, číslo, rod a vzor, skloňuje podle vzoru</p> <p>Rozpozná druhy přídavných jmen</p> <p>Seznámení se zájmeny</p>	<p>Jazyková výchova:</p> <p>Mateřský jazyk- prostředek dorozumívání</p> <p>Stavba slova – kořen, část předponová a příponová, koncovka</p> <p>Slovesa – slovesná osoba, číslo, čas a slovesný způsob</p> <p>Skladba – stavba věty, větné členy</p> <p>Podmět holý, rozvitý, několikanásobný, nevyjádřený</p> <p>Shoda podmětu s přísudkem, shoda přísudku s několikanásobným podmětem</p> <p>Vzory podstatných jmen rodu mužského, ženského a středního</p> <p>Přídavná jména – druhy, skloňování příd. jmen tvrdých, měkkých a přivlastňovacích</p>	<p>OSV - Komunikace</p> <p>MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>IKT- vyhledávání informací na portálech, v knihovnách a databázích</p> <p>– komunikace pomocí internetu</p>	<p>Možnost návštěvy divadelního představení</p> <p>Možnost návštěvy filmového představení</p> <p>Možnost návštěvy muzea, knihovny</p>

<p>ČJ/I/LV 1 Zaznamenává zajímavé myšlenky, vymýšlí texty, vede čtenářský deník</p> <p>Dramatizuje povídky, pohádky, využívá maňásky, loutky</p> <p>ČJ/I/LV 3 Rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů</p> <p>Navštěvuje divadelní a filmová představení, beseduje o nich, hodnotí je</p> <p>Orientuje se v odborných textech, včetně tabulek a grafů, využívá různých zdrojů informací, slovníky, encyklopedie, katalogy, internet</p> <p>ČJ/I/LV 4 Při jednoduché analýze literárních textů používá elementární literární pojmy</p>	<p>Literární druhy a žánry: báseň, povídka, pohádka, bajka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání</p>		
--	--	--	--